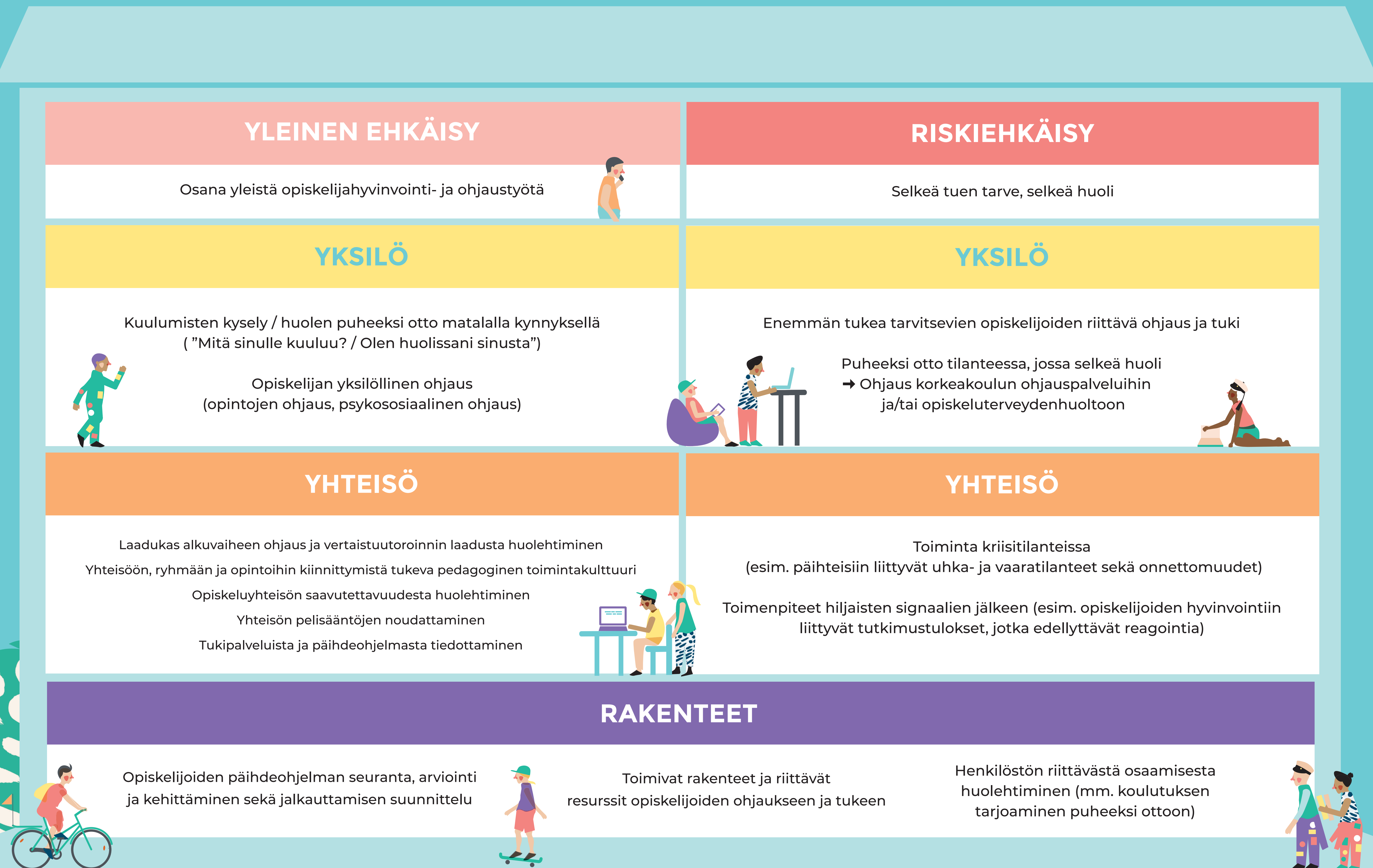

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ KORKEAKOULUYHTEISÖSSÄ

Ehkäisevä päihdetyö tarkoittaa päihteiden aiheuttamien haittojen ehkäisyä ja vähentämistä. Korkeakoulussa ehkäisevä päihdetyö on tärkeä osa hyvinvointi- ja ohjaustyötä. Kaikilla korkeakoulu-yhteisön jäsenillä on oma roolinsa ehkäisevässä päihdetyössä: oletpa opintoneuvoja tai -suunnittelija, lehtori, tutkija, tuutori tai opiskelija, voit ehkäistä päihteistä aiheutuvia haittoja yhteisössänne.

Alla olevassa kuviossa kuvataan, mitä ehkäisevä päihdetyö korkeakoulu-yhteisössä on; mihin toimenpiteisiin rakenne-, yhteisö- ja yksilötasolla tulisi kiinnittää huomiota, jotta haittojen ehkäisy olisi vaikuttavampaa. **Yhteisö- ja yksilötason toimenpiteet** voidaan ryhmitellä kuuluviksi yleiseen ehkäisyyn ja riskiehkäisyyn.¹ **Yleisellä ehkäisyllä** tarkoitamme korkeakoulun opiskelijahyvinvointi- ja ohjaustyötä, joka kohdistuu kaikkiin opiskelijoihin. **Riskiehkäisyllä** viittaamme tilanteeseen, jossa tietystä opiskelijasta tai opiskelijaryhmästä nousee selkeä huoli, tai jossa havaitaan selkeä tuen tarve. **Rakennetasolla** lähtökohtana ehkäisevän työn vaikuttavuudelle on, että toiminta on organisoitua ja suunnitelmallista ja että sitä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Korkeakoulussa tulisi olla kirjallinen suunnitelma tai toimenpideohjelma opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumisen tueksi (Opiskelijoiden päihdeohjelma). Kaikkien yhteisön jäsenten tulisi olla tietoinen ohjelman olemassaolosta.

1) ks. Soikkeli, M & Warsell, L (toim.) (2013) Laatu- ja kiertämässä – Ehkäisevän päihdetyön laatu- ja kiertämiskirja. THL. Verkkojulkaisu: www.julkari.fi/handle/10024/104420

Opiskelijoiden päihdeohjelma

- Toimenpideohjelma opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja ongelmiin puuttumisen tueksi.
- Taustalla yliopisto- ja ammattikorkeakoululait; antaa korkeakoululle mahdollisuuden toimia erilaisissa huoli- ja ongelmatilanteissa.
- Avainasemassa ehkäisevän työn suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Päihdeohjelmassa hyvä määrittellä:
 - päihteet ja niihin suhtautuminen opinnoissa
 - päihdehaittoja ehkäisevät toimenpiteet ja vastuu niiden toteuttamisesta
 - huumausainetestaus, opinto-oikeus ja alalle soveltuvuus
 - hoitoon hakeutuminen ja opiskelu hoidon jälkeen
- Päihdeohjelman kehittämistyön välineenä voidaan hyödyntää oheisessa kuviossa esitettyä porrasmallia, jonka avulla voi tarkastella, mitä päihdeohjelmalla tavoitellaan: Onko päihdeohjelma vain toimenpideohjelma ongelmatilanteisiin vai onko myös ehkäisevän työn toimenpiteitä suunniteltu ja vastuutettu? Seurataanko ja arvioidaanko päihdeohjelman toteutumista?
- Päihdeohjelman jalkauttamiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota: Onko ohjelma kaikkien löydettävissä? Tiedotetaanko siitä riittävästi ja säännöllisesti? Ymmärtävätkö kaikki korkeakoulu-yhteisön jäsenet oman vastuunsa päihdeohjelman toteuttamisessa?
- Ks. myös Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:n, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry:n ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:n malli "Opiskelijoiden päihdeohjelma" (2014), päivitetty versio ilmestyy v. 2019

Tavoitteet opiskelijoiden päihdeohjelmalle

Mukailtu EHYT ry:n HUUGO-ohjelmasta, ks. myös Työturvallisuuskeskus (2018) Päihdeohjelma lisää työhyvinvointia, https://ttk.fi/files/6491/infograafi_A4_pa_ihdeohjelma_3.9.18.pdf

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n ja Nyyti ry:n KUPLA - Opiskelijat päihdekulttuurin uudistajina -hanke (2018-2020) tukee korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä, vahvistaa korkeakoulu-yhteisöjen valmiuksia ehkäistä päihdehaittoja sekä edistää yhteisöllistä ja saavutettavaa opiskelukulutturia. Korkeakoulun henkilöstölle hanke tarjoaa koulutusta ja työkaluja liittyen opiskelijoiden päihteiden käyttöön ja mielen hyvinvointiin sekä puheeksi ottoon. Asiantuntijoiltaamme voit kysyä apua myös opiskelijoiden päihdeohjelman kehittämiseen ja jalkauttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry, Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry, Opiskelijoiden liikuntaliitto (OLL) ry sekä Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS.